

tegen f 1,30 wordt uitverkocht en eerst daarna de verkoop-prijs op f 1,40 wordt gebracht. Alleen zal de handelaar f 100,— moeten leenen om zijn nieuwen voorraad te financieren.

Tot zoover, neem ik aan, voor elk mijner lezers, een overbekend geluid.

Doch daarmee is Dr. Bakker aan het eind zijner motivering.

Ik was nu juist zoo benieuwd om te hooren hoe Dr. Bakker zijn analyse zou vervolgen. Ik had mij die dan als volgt voorgesteld:

Daalt daarna de prijs (vervangingswaarde) weer tot f 1,—, dan blijft de bruto-winst per maand eveneens f 300,—, omdat de handelaar natuurlijk eerst een maand lang tegen f 1,40 blijft verkoopen. Zijn afnemers blijven zijn normale kwantum van 1000 stuks dan ook in dat tijdsbestek tegen dien prijs van hem koopen en *als ze dat niet willen moeten ze daartoe maar worden gedwongen*, want anders kan de handelaar zijn geleende f 100,— niet terugbetalen en gaat mijn redeneering niet op.

Niets daarvan evenwel in het boekje van Dr. Bakker, zoo meende ik en vele lezers zullen het met mij meenen. Tot ik de „samenvatting“, welke tot slot is opgenomen, las. Hoewel een samenvatting, zooals het woord aanduidt, het voorgaande moet „samen“ vatten en niet er iets „bij“ geven, in het bijzonder niet, wanneer dat nu juist datgene is, waarop het geheele voorgaande eigenlijk berust. Ik vond dan in die „samenvatting“ als laatste punt:

„11. De voorgestelde prijsregeling worde ook in tijden „van prijsdaling, die op de huidige periode van prijsstijging „zullen volgen, toegepast, en moet dan gedurende een vol„doend lange periode gehandhaafd worden.“

Dus toch!! De koopers zullen door een prijsregeling bij prijsdaling wel gedwongen worden de voorraden tegen den historischen kostprijs (plus de normale winstmarge) af te nemen.

Daar van Dr. Bakker, die goed in de bedrijfshuishoudkunde thuis is, niet kan worden verondersteld, dat hij niet zou weten, dat in punt 11 van zijn samenvatting het belangrijkste staat, dat in zijn geheele boekje voorkomt, geeft mij aanleiding nog iets verder te gaan dan het in het begin van dit artikel geuite bezwaar. Ik acht zijn brochure misleidend voor den leek.

Natuurlijk heeft Dr. Bakker het recht een prijsregeling voor te staan en te motiveeren, die hij juist acht. Een gedeeltelijke motivering is altijd gevaarlijk en in dit geval tendentius en daarom verwerpelijk; die te geven in een populaire brochure onverantwoord.

Had Dr. Bakker geschreven: een belangrijke prijsverhoging is onder de huidige omstandigheden te verwachten en zelfs van ondernemersstandpunt niet onredelijk te achten; zij is evenwel in strijd met het algemeen belang. Daarom zal de regering ertoe moeten overgaan prijsregelend op te treden. Ter bescherming van de belangen der ondernemers zal de geering bij dalende prijzen prijsregelend moeten blijven optreden.

Dan had tenminste het publiek kunnen begrijpen, wat Dr Bakker bedoeld.

Daarbij zou hij dan nog hebben moeten opmerken, dat de regering de middelen om bij prijsdaling prijsregelend op te treden mist, zoolang haar slechts de „Prijsofdrijvings- en hamsterwet 1939“ ter beschikking staat.

A. M. VAN RIETSCHOTEN.

NIEUWS IN ZAKE WETGEVING, RESOLUTIES EN BESLISSINGEN OP HET GEBIED DER BELASTINGEN

Red.: Mr Dr E. TEKENBROEK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris
der Redactie)

Een nietige schenking van een lijfrente

Een zoon studeerde voor candidaat notaris, maar wilde „de kunst“ in; vader ging daarmee accoord en gaf den zoon een bedrag van f 1500.— (schenking van hand tot hand) om naar Parijs te gaan. Moeder overreedde den zoon om toch maar door te studeeren voor candidaat notaris. De zoon koopt nu voor de hem geschonken f 1500.— bij vader een lijfrente van f 1800.—. De Inspecteur gaat echter met den aftrek van het inkomen bij den vader niet accoord. Hij ziet in het geheel een stel schijnhandelingen en acht in feite de schenking van een lijfrente aanwezig, welke nietig is, omdat zij niet bij notariële acte is aangegaan. De Amsterdamsche Raad van Beroep deelt het inzicht van den Inspecteur. Vooral het feit, dat de schenking van hand tot hand en het koopcontract der lijfrente zoo kort na elkaar vallen, doet de Raad aannemen, dat partijen reeds dadelijk niet anders hebben gewild dan een schenking van een lijfrente met vermindering — om welke reden ook — van de medewerking van een notaris. Ergo de schenking is nietig en een verplichting voor den vader ontstond niet.

Vader gaat in cassatie stellende, dat uit het koopcontract der lijfrente toch duidelijk blijkt, dat de lijfrente onder bezwarende titel verkregen is, zoodat van schenking geen sprake is en een notariële acte niet vereischt is. De Raad zou bovendien art. 1378 B.W. geschonden hebben door van de duidelijke bewoording der acte af te wijken en niet aangegeven te hebben, waarom hij de gegeven voorstelling van zaken onwaarschijnlijk achtte.

De H.R. verwierp het cassatie middel (arrest d.d. 7 December 1938 B 6793) overwegende, dat het als te onwaarschijnlijk oordeelen van de gegeven voorstelling van feiten door de Raad van Beroep geen nadere redengeving behoeft. De Raad van Beroep behoefde zoodoende niet te treden in de beoordeeling van de overgelegde acte en kon dus kwalijk art. 1378 B.W. schenden. De Raad kon volstaan met te overwegen, dat partijen iets anders hebben overeengekomen, dan uit de op schrift gestelde acte zou blijken. Dit is een zuiver feitelijk oordeel, dat in cassatie niet kan worden bestreden.

Het arrest kan in verband met de feiten redelijk zijn, maar juridisch beschouwd voldoet het ons niet, met name achten wij de overweging, dat het als te onwaarschijnlijk verwerpen van de gegeven voorstelling van feiten geen nadere redengeving behoeft, niet bevredigend, waar toch art. 16 R. v. B. inhoudt, dat de uitspraak van den Raad van Beroep met redenen moet zijn omkleed.

Verblijvingsbeding in vennootschapscontracten

A. B. en C. hadden een firma-contract, waarin een z.g.n. verblijvingsbeding voorkwam, dat o.m. inhield, dat de overlevende vennoten het aandeel van den overledene mochten overnemen tegen de waarde vermeld in de laatstelijk opgemaakte balans. Vennoot A. overleed; vennoot A. had met oog op het verblijvingsbeding zich er steeds tegen verzet dat

op de bedrijfspanden werd afgeschreven. In de successie-memorie werden die panden dan ook veel lager geschat dan de waarde op de balans, waartegen B. en C. die panden krachtens het verblijvingsbeding moesten overnemen. Zij schreven nu dit verlies in één jaar af; de Inspecteur verzette zich er tegen en werd door den Amsterdamschen Raad van Beroep in het gelijk gesteld, terwijl de Hooge Raad de desbetreffende uitspraak bezegelde (arrest d.d. 14 December 1938 B 6797).

De Raad overwoog o.m. dat het geconstateerde verlies een gevolg was van te geringe afschrijvingen in vroegere jaren, die niet meer mogen worden ingehaald, althans voor zoover betreft het aandeel tot hetwelk de overlevende firmanten oorspronkelijk in de firma gerechtigd waren.

Het is vaststaande jurisprudentie, dat afschrijvingen, die men in het verleden naliet niet meer mogen worden ingehaald.

Wat betreft het aandeel dat de overlevende firmanten moesten overnemen, daarover zou anders te oordeelen zijn, maar het verlies, dat de overlevende firmanten door het tegen een te hooge waarde overnemen van de onroerende goederen leden werd gecompenseerd door de waarde van de goodwill, die weliswaar niet in de balans voorkwam, maar aanwezig werd geacht.

Bevredigend voor het rechtsgevoel is deze jurisprudentie niet, omdat men onwillekeurig denkt aan het feit, dat de fiscus in deze in vroegere jaren te veel belasting beurde, en de belastingplichtigen de mogelijkheid tot compensatie thans wordt afgesneden. Het recht heeft echter nog andere doelstellingen. Jurisprudentie als de hier aangeduide dwingt als het ware tot zoo goed mogelijke jaarlijksche winstcalculatie. Indien echter de oorzaak van een onjuiste winstcalculatie in het verleden gelegen heeft in een omstandigheid, die den belastingplichtige niet als fout of anderszins toe te rekenen is gelijk in het onderhavige geval (i.c. verzette de oude, overleden firmant zich rondweg tegen een afschrijving om zijn erfgenamen te bevoordeelen), dan vraagt men zich toch af of hier niet een te stringent standpunt door de rechtspraak is ingenomen.

Voor wat betreft het overgenomen aandeel in de firma, zullen o.i. de overledende firmanten op grond van den uitspraak met vrucht een afschrijving op de waarde van dat aandeel in de komende jaren in aftrek van hun inkomen mogen brengen.

Ten onrechte achterwege laten van een primitieve aanslag in de I.B. Unificatie van het formeele belastingrecht gewenscht

Aan iemand was in Januari 1937 een primitieve aanslag voor 1934—1935 opgelegd. De Raad van Beroep te Arnhem vereenigde zich met de beschikking van den Inspecteur op het ingediende bezwaarschrift, waarbij de aanslag werd gehandhaafd. De Raad overwoog daarbij, dat uit niets gebleken was, dat ter Inspectie het besluit genomen was om geen primitieve aanslag op te leggen. Het geval van art. 82 I.B. 1e lid deed zich dus volgens de R. v. B. niet voor, ergo kon een primitieve aanslag nog worden opgelegd.

De Hooge Raad vernietigde echter deze uitspraak met zijn arrest d.d. 30 November 1938 (B 6791). Het hooge rechtscollege wees er op, dat art. 82 I.B. in tegenstelling met het navorderingsartikel voor de D.T.B. (art. 21) niet als criterium voor het al of niet aanwezig zijn van een ten onrechte achterwege laten van de primitieve aanslag kent een besluit om geen aanslag op te leggen.

Aangezien in deze zoo geruime tijd (2 jaar en 9 maanden) verlopen was sedert de aanvang van het desbetreffende belastingjaar, moest volgens de H.R. gezegd worden, dat, zij het dan ten onrechte, de aanslag achterwege was gebleven. De aanslag werd derhalve vernietigd.

De Inspecteur had dus een navorderingsaanslag moeten opleggen, zoo ten minste het vereischte novum aanwezig kon worden geacht.

Dit arrest lijkt ons niet van belang ontbloomd, omdat het eenig paal en perk stelt aan het traineeren met het afdoen van primitieve aanslagen. Door de gewoonte om voorloopige aanslagen op te leggen wordt de praktische beteekenis, die opgemeld arrest in dit opzicht heeft intusschen verkleind.

Men vraagt zich intusschen af, wat de zin is van het verschil tusschen de navorderingsartikelen in de I.B. en D.T.B., dat hier geconstateerd wordt en tot de cassatie aanleiding gaf. Trouwens dit is niet de eenige plaats waar men zich bij vergelijking van belastingwetten deze vraag kan stellen. Vooral wat de formeel rechtelijke bepalingen betreft (wijze regeling aanslag, beroepstermijnen, navorderingsvoorschriften etc.) treft men onderling soms zeer kleine en daarom juist voor de rechtspraktijk zoo gevaarlijke afwijkingen, waarvoor men te vergeefs een redelijke grond zoekt. Hetzelfde geldt trouwens voor de invorderingsvoorschriften.

Welk een tijd en moeite zou er vooral voor den fiscus zelf niet bespaard kunnen worden, als in deze eens wat meer eenheid wordt geschapen. O.i. wordt het hoog tijd, dat het Departement van Financiën de mogelijkheid van unificatie op dit gebied eens ernstig overweegt. Het zou o.i. daarbij aanbeveling verdienen, indien de formeel rechtelijke voorschriften werden samengevat in een wet, een soort wetboek voor fiscale rechtsvordering dus. Dit zou niet alleen voor de belastingambtenaren, maar ook voor de belastingplichtigen de belastingwetten meer hanteerbaar maken. Trouwens ook de wetgevende arbeid zou in niet geringe mate worden vergemakkelijkt. Bij elk nieuw belastingontwerp moet men thans tevens formeel rechtelijke voorschriften en voorschriften voor de invordering voegen. Verwijzing naar een bestaande speciale wet zou economischer en uit een oogpunt van systematiek verkieslijker zijn.

De Deutsche wetgeving kent met de „Abgabe-Verordnung” iets dergelijks. Voor praktische verwezenlijking lijkt mij de hier bepleite unificatie zeker vatbaar.

Teruggaaf van personeele belasting bij overlijden

Art. 63 § 2 bevat een recht op teruggaaf van personeele belasting, geheven van perceelen, die al zijn ze het geheele jaar gemeubeld geweest, niet meer dan 10 dagen zijn bewoond.

A, eigenaar van een gemeubeld perceel, stierf op 20 April '37. In de periode 1 Jan.—20 April '37 had hij echter niet in het perceel gewoond. Na zijn overlijden zijn zijn erfgenamen het perceel eenige maanden gaan gebruiken, terwijl later in het jaar de meubels uit het perceel gehaald werden en het onbewoond bleef. Hadden de erfgenamen nu toch recht op de teruggaaf voor de periode 1 Jan.—20 April. Neen, zei de Inspecteur en zoo ook de Alkmaarsche Raad v. Beroep. Om recht op teruggaaf op grond van art. 63 § 2 te hebben moet het perceel het geheele jaar gemeubeld zijn geweest, en bovendien het geheele jaar niet meer dan tien dagen zijn bewoond, aldus in het kort de overweging van de Raad v. Beroep.

De H.R. casseerde deze uitspraak (arrest d.d. 30 Nov. '38 B 6790). Door verbandlegging met art. 3 P.B. interpreteert de H.R. art. 63 § 2 zoodanig, dat er niet uit gelezen kan worden, dat op dat art. alleen een beroep gedaan kon wor-

den, als het perceel het geheele jaar gemeubeld is geweest. Deze overweging, hoewel principieel van belang, was voor het onderhavige geval o.i. feitelijk overbodig. De H.R. overwoog nl. verder dat er geen enkele reden bestaan kan, dat art. 63 § 2 ook niet ten goede zou komen aan belastingplichtigen, wier belastingplicht in den loop van het belastingjaar eindigt, hetgeen met A door zijn overlijden het geval was. Ten onrechte had de R. v. B. de erfgenamen vereenzelvigd met den overledene; de erfgenamen waren na het overlijden van A als eigen gebruikers aan te merken.

Voor al deze laatste overweging is van belang. Uit een oogpunt van redelijke belastingheffing lijkt ons deze uitspraak toe te juichen.

Disconto van wissels voor de I.B. belastbaar

Een belastingplichtige was op 1 Mei houdster van wissels tot een nominaal bedrag van f 40.400.— vervallende op verschillende tijdstippen in den loop van het belastingjaar. Aan disconto was bij aankoop berekend 4 %. De Inspecteur voegde nu 4 % van f 40.400.— zijnde f 1.616.— bij het inkomen. De Amsterdamsche Raad van Beroep stelde den Inspecteur bij het geschil, dat hierover ontstond, in het gelijk. De Hooge Raad bekrachtigde deze uitspraak met zijn arrest dd. 4 December 1938 (B 6799).

De Amsterdamsche Raad motiveerde zijn uitspraak met een beroep op art. 6 I.B. dat bij wijze van voorbeeld ook rente begrepen in een aflossing van een vordering als opbrengst van roerend kapitaal aanmerkt. De Raad betoogde, dat weliswaar uit art. 6 blijkt dat de wetgever slechts gedacht had aan een in termijnen aflosbare schuld, maar meende dat zulks bij analogie ook geldt voor in eens aflosbare schuldvorderingen. Het verweer, dat het in deze rentelooze vorderingen zou zijn, verwierp de Raad op grond van de ervaringsregel dat zeker bij een in disconto genomen wissel een aflossings- en een rente bestanddeel aanwezig is. (De vraag hoe zulks is bij de verhouding tusschen trekker en betrokkene laat de Raad in het midden).

In cassatie werd gesteld, dat het betrof rentelooze vorderingen op tijd. De H.R. achtte echter de beslissing van de R.v.B., dat hier roerend kapitaal de opbrengst opleverde, gegrond.

Subsidiar werd gesteld, dat als in de betaling der wissel naast aflossing van een schuld ook betaling van rente moet worden gezien, die rente slechts ten deele een rentevergoeding voor den houder zou zijn, en die rente als vrucht of reeds bij aankoop der vordering of bij het te niet gaan daarvan, als eenmalige vrucht dus, is resp. zal worden genoten.

De H.R. achtte dit middel ondeugdelijk op grond van de overweging, dat „rente wegens een wissel genoten wordt over den looptijd ervan”.

Het wil ons voorkomen, dat wij hier met een principieel arrest te doen hebben. waarop in de M.v.T. op de rentebelasting dan ook reeds een beroep is gedaan.

Uit een oogpunt van redelijke belastingheffing lijkt ons deze rechtspraak juist. Het arrest is zeer summier; wij meenen echter dat de toestand, die geschapen is nu het hoogste rechtscollege uitgemaakt heeft, dat wissels te beschouwen zijn als roerend kapitaal in de zin van art. 6 I.B., dat opbrengst afwerpt, als volgt te kunnen vaststellen.

Iemand, die op 1 Mei wissels bezit, heeft uit dien hoofde evenveel bronnen, als hij wissels heeft. In verband met het feit, dat wissels doorgaans een korte looptijd hebben, zullen die bronnen voor hem wel niet het geheele voorafgaande kalenderjaar hebben bestaan, zoodat schatting van de opbrengst op grond van art. 14 I.B. zal moeten plaats hebben. Het ligt voor de hand als rentevoet daarvoor te nemen de berekende

disconto-rente. Het feit, dat vrijwel in de meeste gevallen de wissel in den loop van het belastingjaar zal worden ingelost, brengt hierin geen verandering, daar het vaststaande rechtspraak is, dat deze omstandigheid bij de begroting van de opbrengst van art. 14 I.B. buiten aanmerking moet blijven.

Een navorderings-aanslag, die een bezwaarschrift tegen de primitieve aanslag kruist

Aan A was per 14 Januari 1937 een aanslag I.B. over 1936/37 opgelegd; binnen de wettelijke termijn (d.d. 12 Februari 1937) diende hij een bezwaarschrift in. Voor de beschikking op dit bezwaarschrift legde de Inspecteur nog een navorderings-aanslag op (d.d. 18 Februari 1937); A had geen bezwaar tegen het bedrag, waarover hij nagevorderd werd en had zulks ook aan den Inspecteur bericht.

Op het bezwaarschrift tegen de primitieve aanslag werd afwijzend beschikt; tegen deze afwijzende beschikking diende hij nu een beroepschrift in; tegen de opgelegde navorderings-aanslag echter niet. De Raad van Beroep te Amsterdam besliste nu, dat dit beroep ongegrond was, daar ook volgens A zelf zijn inkomen hooger was geweest, dan waarnaar hij bij primitieve aanslag was aangeslagen, gezien het feit, dat hij accoord ging met de navordering.

De H.R. bevestigde deze uitspraak (arrest d.d. 30 November 1938 B 6791).

Moraal: A had ook een beroepschrift bij de R.v.B. moeten indienen tegen de navorderings-aanslag.

Een geldleening, die in wezen een storting van aandelenkapitaal zou zijn

Bekend is het feit, dat de fiscus bij de rentebetaling op geldleeningen, verstrekt door een enig aandeelhouder, de werkelijkheid boven de vorm laat zegevieren en in het geval, waarin die financiering met „vreemd” kapitaal kennelijk in strijd is met gezonde bedrijfseconomische principes, die rentebetalingen als verkapte winstuitdeelingen beschouwt.

Het was kennelijk deze rechtspraak, die de N.V. P. voor ogen stond, toen zij het volgende geschil aan de Haagsche Raad v. Beroep ter beslissing voorlegde. De N.V. had van haar enig aandeelhouder een bedrag van f 1.000.000.— ter leen ontvangen (in werkelijkheid was het iets anders gegaan, maar aan het principe doet dit niets af). De N.V. P. moest gereorganiseerd worden en de vordering werd door den aandeelhouder kwijt gescholden. Appellante beriep er zich nu op, dat de door den aandeelhouder verstrekte leening in wezen als storting van aandelenkapitaal was te beschouwen; op dit aandelenkapitaal was nu afgeschreven en de N.V. meende nu recht te hebben op de toepassing van art. 5 lid 3 sub a D.T.B., inhoudende, dat niet als (belastbare) uitdeeling van winst wordt beschouwd uitdeeling van winst tot het bedrag, dat te voren tot dekking van een verlies op de aandelen is afgeschreven.

De N.V. beriep zich o.m. op het feit, dat de verstrekte leeningen gebruikt waren voor vaste kapitaaluitgaven. De Raad van Beroep ging met de N.V. niet mede en overwoog o.m. „ook al zou appellante in strijd met bedrijfseconomische principes deze gelden aangewend hebben voor kapitaaluitgaven en daardoor de liquidatie van deze geldverstrekking in het gedrang kunnen komen, daarom toch niet moet worden aangenomen, dat de in leen verstrekte gelden kapitaalstorting zijn geweest”.

De N.V. zocht het hooger op en stelde in cassatie o.m.

schending of verkeerde toepassing der wet D.T.B. Als toelichting op het middel werd aangevoerd, dat naar de beginselen der wet niet de benaming der boeking, maar het werkelijke wezen der verstrekte gelden ten deze de doorslag geven.

De H.R. verwierp het beroep (arrest dd. 30 Nov. 1938 B 6788) maar sprak zich daarbij niet uit over de hierboven tusschen aanhalingsteekens geciteerde overweging van de R.v.B., die het geval juist zoo interessant maakte, als spiegelbeeld van de in aanhef dezes vermelde rechtspraak. De H.R. volstond met te overwegen, dat de R.v.B. feitelijk vaststelde dat hier een geldleening aanwezig was en het dekken van kapitaaluitgaven met het geleende daaraan het karakter van geldleening niet heeft ontnomen. Bij deze feiten past een weigeren van de toepassing van art. 5 lid 3 sub a.

Interessant wordt het eerst als een R.v.B. in een dergelijk geval eens feitelijk zou vaststellen, dat er in wezen wel een storting op aandeelenkapitaal plaats had gehad. Zou de H.R. dan ook zoo van de vastgestelde feiten zijn afgebleven?

Afschaffing Doode hand belasting.

De Doode hand belasting zou oorspronkelijk tot en met 1938 worden geheven. Met de Wet van 27 December 1938 is de werkingsduur verlengd tot en met 1939.

Aangenomen mag worden, gelijk o.m. blijkt uit het feit dat een wetsvoorstel tot verlenging nog steeds niet is ingediend, dat deze belastingwet met ingang van 1 Januari 1940 komt te vervallen.

Nieuwe bron bij medicus en bij advocaat.

Een medicus, die een kleine praktijk had, nam in de zelfde stad een groote praktijk over. De Inspecteur meende, dat hij daardoor een nieuwe bron had gekregen, en zulks op grond van de volgende feitelijke omstandigheden:

1. de medicus woonde vroeger in een klein huurhuis en ging nu in een groot eigen huis met garage wonen.
2. vroeger reed hij zoo nu en dan in een huurauto; thans reed hij dagelijks in een nieuwe auto.
3. vroeger had hij één dienstmeisje; thans, een morgenmeisje, een knecht, en oorspronkelijk ook nog een apothekersassistent.

De Raad van Beroep achtte de aangevoerde verschillen van dien aard, dat inderdaad van een nieuwe bron gesproken moest worden. De H.R. achtte de beslissing van feitelijke aard (Arrest 15 Maart '39 B 6885) en bevestigde ze.

Ruim een maand daarna bevestigde de H.R. met zijn arrest dd. 19 April '39 (B 6899) een uitspraak van de Rotterdamsche Raad van Beroep I, waarbij voor een advocaat, die na zijn beroep aanvankelijk in een burgerlijke maatschappij te hebben uitgeoefend, in de zelfde gemeente zelfstandig zijn beroep ging uitoefenen, niet het ontstaan van een nieuwe bron werd aangenomen.

Door de belastingplichtige was tevergeefs een beroep gedaan op het feit, dat zijn beide vroegere vennoten in het gemeene kantoor bleven, dat zij ook de boekhouding, het archief, de kantoorinventaris en de wetenschappelijke werken behielden, terwijl hij een nieuw kantoor moest inrichten. Het beroep als zoodanig en niet de maatschap werd voor een advocaat als de bron aangemerkt en de veranderingen in die bron ontstaan door uitbreiding uit de maatschap, wer-

den niet van dien aard geacht, dat het ontstaan van een nieuwe bron kon worden aangenomen.

Beroepskosten

Een medisch assistent aan een kliniek, die tevens de praktijk van zenuwarts uitoefent, trok de kosten, gemaakt voor het bezoeken van een neurologen-congres als beroepskosten af. Noch de Inspecteur, noch de Raad van Beroep, noch de Hooge Raad aanvaardden dit. In het desbetreffende arrest d.d. 22 Maart 1939 B 6886 komt de volgende o.i. principiele overweging voor:

„dat nu uitgaven, welke worden gedaan om de bekwaamheid en de geschiktheid voor de uitoefening van een beroep te verwerven of te vermeederen, betreffende de duurzame ontwikkeling van de persoonlijkheid van den betrokkene en niet zijn kosten, welke zakelijk aan de uitoefening van het beroep zijn verbonden of rechtstreeks daartoe betrekking hebben.”

Erg gelukkig achten wij deze formulering niet, aangezien bij beroepen als de onderhavige o.i. de duurzame ontwikkeling van de persoonlijkheid een absolute noodzaak is om de opbrengst der bron te behouden, evenals de uitgaven voor vakliteratuur etc.

Rente van een bankschuld, die niet gevorderd wordt.

Iemand had in 1931 een schuld van f 77.000.— aan een bank gekregen; op 1 Mei '37 bedroeg deze schuld door bijboeking van rente ca. f 115.000.—. Inspecteur, Raad van Beroep en ook Hooge Raad staan aftrek der rente niet toe (arrest 22 Febr. '39 B 6869). Argumenten: sinds 1931 had de bank zonder ooit een poging tot executie te ondernemen, genoeg genomen met bijboeking der rente; uit de feiten was gebleken dat op grond van de finantieele vooruitzichten en de leeftijd van den belastingplichtige aangenomen mocht worden, dat de bank nimmer aan haar vordering zou toekomen; zeker viel op 1 Mei '37 niet te verwachten dat in het belastingjaar 1937/38 een rentebetaling zou plaats hebben. De H.R. maakte uit een en ander op, dat was overeengekomen, dat geen rente betaald zou behoeven te worden, zolang niet de finantieele positie aanmerkelijk verbeterde.

Uit de toelichting van het ingestelde cassatiemiddel blijkt, dat in deze onroerend goed met overwaarde tot zekerheid diende.

Hoewel een beoordeeling van een belastinggeskil uit het gepubliceerde arrest alleen steeds riskant is, zoo kunnen wij ons toch niet aan de indruk onttrekken dat aan de onderhavige uitspraak een bedenkelijk kantje zit. Het maakt de indruk, dat hier als inkomen iets belast wordt, dat feitelijk niet meer is dan een kapitaalintering. Zulks zal duidelijk blijken indien na overlijden de bank de schuld plus rente op het gestelde onderpand zou verhalen.

De bewoording van art. 19, waarin sprake is van verschuldigde en niet van te betalen rente, zou zich tegen een aftrek niet verzetten, nu nergens uit bleek, dat de rente is kwijtgescholden, integendeel uit de bespreking mag worden opgemerkt, dat de bank t.z.t. de achterstallige rente wel op het onderpand met overwaarde zal verhalen.

Vermoedelijk ligt aan dit arrest een sterk subjectief georiënteerd inkomen-begrip ten grondslag, in dier voege dat aangenomen is, dat tijdens het leven van de op jaren zijnde belastingplichtige de rente wel niet gevorderd zal worden en dus het bruto-inkomen aan den belastingplichtige ter vertering ter beschikking staat.

Dividenduitkeering na afstempeling (art. 5 lid 3 letter a)

Na twee reorganisaties bestond het kapitaal van een N.V. uit:

750	aandeelen à f	70.—	(oorspronkelijk f 1000.—)
170	„	„ f 100.—	(oorspronkelijk f 1000.—)
175	„	„ f1000.—	

Over dit kapitaal, in totaal groot f 244.500.—, wordt nu 8 % dividend uitgekeerd; op grond van art. 5, derde lid letter a D. I. B. werd dit geheele dividend onbelast geacht. De Inspecteur stelde zich op het standpunt, dat alleen vrij was het dividend, dat op de afgestempelde aandelen werd uitgekeerd.

In een uitvoerig historisch gemotiveerd arrest dd. 19 April '39 (B 6897) werd door de Hooge Raad de uitspraak van de Rotterdamsche Raad van Beroep I, waarbij het standpunt van den inspecteur niet aanvaard werd, bevestigd. Voor de interpretatie van art. 5 lid 3, letter a een principieele uitspraak.

Afschrijving op resp. waardeering van een tot het bedrijfsvermogen behoorend pand, dat gedeeltelijk als bedrijfspand in gebruik is

De Hooge Raad staat toe dat op het gedeelte, dat als bedrijfsmiddel in gebruik is, wordt afgeschreven, terwijl het andere gedeelte wordt gewaardeerd. (Zie B 6890—6893).

De Minister heeft met zijn resolutie dd. 16 Mei '39 als zijn meening kenbaar gemaakt, dat op grond van praktische overwegingen in zoo'n geval toegestaan kan worden op het geheele pand af te schrijven.

Personeele belasting verschuldigd voor het perceel in gebruik bij „Ned. Instituut van Accountants”

Het N.I.v.A. meende aanspraak op vrijstelling voor de P.B. te hebben, omdat het vereenigingsperceel uitsluitend gebruikt wordt als inrichting tot algemeen nut (art. 4 par. 1, letter d P.B.). Te dien einde wees zij er op, dat zij de zorg voor de bekwaamheid en betrouwbaarheid der accountants, waarvoor een wettelijke regeling ontbreekt, in het algemeen belang behartigt en dat het algemeen nut is gediend met een deugdelijke beoefening van elk achtenswaardig beroep door bewaarde en onkreukbare personen.

De Raad van Beroep erkende de juistheid van deze stelling, maar constateerde tevens dat de vereeniging ook de materiele belangen van de leden en de assistenten bevordert, bij de behartiging van welke stoffelijke belangen het perceel ook gebruikt wordt. Op grond daarvan besliste de Raad dat het perceel niet uitsluitend als een inrichting tot algemeen nut in den zin van art. 4 lid 1 letter d P.B. te beschouwen is.

Bij de toelichting van het opgeworpen cassatiemiddel bevestigde het Instituut, dat de werkzaamheden in het stoffelijk belang van de leden en de assistenten een gevolg is van de werkzaamheden ten algemeenen nutte; dat ook het dienen van de belangen harer leden in het algemeen belang geschiedt en dat de Raad van Beroep in elk geval in zijn systeem had moeten onderzoeken in welke verhouding de werkzaamheid van het instituut in het belang van haar leden staat tot haar werkzaamheid ten algemeenen nutte.

De H.R. verwierp het beroep omdat de Raad van Beroep feitelijk had vastgesteld, dat de werkzaamheden mede gericht zijn op de stoffelijke belangen harer leden en assistenten, ergo wordt het perceel niet uitsluitend als inrichting tot algemeen nut gebezigd, terwijl bij deze stand van zaken de Raad van Beroep geen verzuim beging door niet nader te onderzoeken in welke verhouding het behartigen der stoffelijke belangen van de leden en assistenten staat tot de mate waarin met hare werkzaamheid het algemeen nut is gediend.

Intrekking beroepschrift

Het komt geregeld voor dat in verband met verstrijking van de beroepstermijn door een belastingplichtige een beroepschrift wordt ingediend, niettegenstaande de besprekingen met de inspectie, die een onderhandsche oplossing van de geschillen mogelijk maken, nog gaande zijn.

De Rotterdamsche Raad van Beroep I stelde zich op het standpunt, dat op een eenmaal ingediend beroepschrift een uitspraak moet worden gedaan en dus intrekking van het beroepschrift geen rechtsgevolgen heeft.

In een uitvoerig gemotiveerd arrest (dd. 17 Mei '39 B 6913) wees de H.R. dit standpunt af. De H.R. acht intrekking van een beroepschrift mogelijk, zelfs zonder toestemming van de tegenpartij, zoolang de mondelinge behandeling ter zitting van de Raad van Beroep nog niet een aanvang heeft genomen; daarna kan ook nog met toestemming van beide partijen het beroepschrift worden ingetrokken.

Het arrest heeft vooral waarde door hetgeen er in overwogen wordt omtrent het juridische karakter van de belastingprocedure.

E. TEKENBROEK

BOEKBESPREKING

Dr. O. Bakker. Statistiek, een inleiding tot de statistische methode en haar toepassingen, 1939. J. Muusses. Purmerend.

Een leerboek der statistiek kan natuurlijk evenals elk ander boek omtrent een willekeurigen tak van wetenschap, min of meer uitvoerig zijn. Het kan zich beperken tot de hoofdzaken, welke in ieder geval onmisbaar moeten worden geacht, in dit geval de hoofdzaak van den huidige stand der praktijk van de Nederlandsche statistiek. Het kan ook elk onderdeel der stof vergezeld doen gaan van theoretische beschouwingen, van historische overzichten, van vergelijkingen met de buitenlandse statistiek, van literatuur-opgaven ten behoeve van hen, die verder in de materie wenschen door te dringen.

Dr. Bakker heeft de eerste mogelijkheid gekozen en hij heeft dit in den titel van zijn werk tot uitdrukking gebracht: een inleiding. Daarmee is aangegeven, wat, op een enkele uitzondering na, de lezer in dit boek niet behoeft te zoeken.

Het boek staat op een vrij eenvoudig plan, zooals o.a. blijkt uit de vaak bijna huiselijke wijze, waarop de schrijver zijn voorbeelden toelicht. Soms heeft het zelfs den schijn, alsof hij bij zijn lezers niet meer dan een elementaire opleiding verwacht, zoo b.v. waar hij het noodig vindt de vermelding van „The Economist” te verduidelijken door een in een noot gegeven definitie: „Engelsch economisch weekblad” (blz. 14). Anderzijds acht hij echter bij de bespreking van het in- en